

DÁT RUINĚ SMYSL: NE-ŽIDOVSKÉ OBRAZY STARÉHO ŽIDOVSKÉHO HŘBITOVA V PRAZE

Jindřich Toman

Studie analyzuje texty vztahující se ke Starému židovskému hřbitovu v Praze. Důraz spočívá na cestopisech a turistických průvodcích německojazyčných autorů z Čech především první poloviny 19. století (např. Herloßsohn, Klutschak) a na srovnatelných českojazyčných textech z konce tohoto století (Svátek, Jirásek, Herrmann). Zatímco prvně jmenované texty zaujímají vůči židovské menšině spíše distancovaný ne-li přímo vyčleňující postoj, vyznačují se posledně jmenované gestem inkorporace. Tyto rozdíly korelují se specifickými kulturními a politickými zájmy sledovaných období a skupin. Zatímco německojazyčné předbřeznové texty mají obecně spíše kvalitu kulturního exklusionismu – např. Herloßsohn vidí ve Starém židovském hřbitově ruinu, která ztělesňuje petrifikovanou podstatu Židů a jejich náboženství, v českých textech se ozývá myšlenka začlenění, která v poslední instanci odráží politický „boj o české Židy“ charakteristický pro český nacionalismus závěrečných dekád 19. století. Čeští autoři tedy většinou neměli problém se začleněním Starého židovského hřbitova do pražských dějin a topografie.